

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 09.01.2026
Sayı : 931

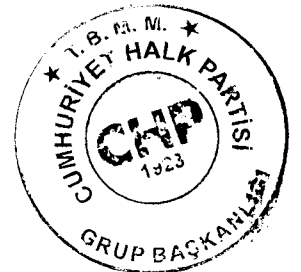
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

6360 Sayılı Kanunla Kaldırılan Köy Tüzel Kişiliğinin Yeniden İhyası ve Mal Varlıkların İadesi Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 6.1.2026

Orhan SARIBAL
Bursa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 13-1-2026	Esas No: 2/3470

09 Ocak 2026

09 Ocak 2026

1775854

GENEL GEREKÇE

2012 yılında kabul edilip 2014 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı *On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* ile büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde kalan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalle statüsüne dönüştürülmüştür. Bu düzenleme, Türkiye’de kırsal alanların idari yapısını köklü biçimde değiştirmiştir.

Her ne kadar söz konusu Kanun’un gerekçesinde “idari sadeleşme” ve “hizmet sunumunda etkinlik” hedefleri öne çıkarılmış olsa da, uygulamada kırsal yerleşimlerin sosyo-ekonomik yapısı, üretim ilişkileri ve yerel yönetim geleneği açısından ciddi ve kalıcı sorunlar ortaya çıkmıştır. Köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmasıyla birlikte; köylerin mülkiyetinde bulunan mera, yaylak, kışlak, su kaynakları ve diğer ortak alanlar ile taşınır ve taşınmaz mallar ilçe belediyelerine veya diğer kamu idarelerine devredilmiş; köylerin bütçeleri, karar alma mekanizmaları ve yerel yönetim yapıları ortadan kalkmıştır. Bu durum, kırsal alanlarda tarımsal üretimi ve ortak kullanım esasına dayalı yaşam biçimini olumsuz etkilemiştir.

2020 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’na eklenen Ek 3’üncü madde ile “kırsal mahalle” kavramı tanımlanmış; sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı ve hizmetlere erişebilirliği gibi kriterler dikkate alınarak bazı yerleşimlerin kırsal niteliğinin korunması amaçlanmıştır. Ancak bu düzenleme, köy tüzel kişiliğinin ortadan kaldırılmasından kaynaklanan yönetsel ve mülkiyet sorunlarını gidermede yetersiz kalmış; köylerin hukuki varlığını ve ortak mal rejimini yeniden tesis etmemiştir. Teklif ile kırsal yerleşimlerin fiili ve fonksiyonel gerçekliğiyle uyumlu bir yerel yönetim yapısının yeniden kurulması, köy ortak mallarının korunması, üretim faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve yerinden yönetim ilkesinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Hürriyet Köyü Örneği (Karacabey, Bursa)

6360 sayılı Kanun’un uygulamasının yol açtığı mülkiyet ve kimlik kaybı, Bursa’nın Karacabey ilçesine bağlı Hürriyet Köyü örneğinde somut biçimde görülmektedir.

1951 yılında Bulgaristan’dan göç eden 201 hane, Karacabey’in Taşpınar köyü sınırlarında bulunan Haydar Ağa Çiftliği’ni kendi imkanlarıyla satın alarak 12 bin dönüm arazi üzerinde köylerini kurmuştur. Toprağı aralarında eşit şekilde bölüştürmüş; 6 bin dönümü hayvan otlatmak, kavak dikmek ve odun kesmek için ortak kullanım alanı (mera, kavaklık, baltalık) olarak ayırmış; cami, okul, mezarlık ve öğretmen lojmanı için yer bırakmıştır.

1955’te köy tüzel kişiliği kazanarak “Hürriyet Köyü” adını almışlardır. Ancak 1978 yılında yapılan kadastro çalışmaları sırasında, bu ortak kullanım alanları “köy tüzel kişiliği” adına tescil edilmiştir. 2014 yılında yürürlüğe giren Yasa (6360 sayılı Kanun) ile köy tüzel kişiliği kaldırılınca, köy adına kayıtlı 652 dönüm arazi Karacabey Belediyesi mülkiyetine geçirilmiştir. Köy tüzel kişiliklerinin kaldırılmasıyla birlikte köy muhtarlıkları adına kayıtlı olan araç ve diğer mal varlıkları belediyelerin uhdesine geçmiştir. Oysa bu varlıklar yıllar boyunca köylülerin kendi emekleriyle, imece usulüyle ve çoğu zaman kişisel katkılarıyla oluşturdukları ortak değerlerdir.

Tarım İl Müdürlüğü'nün "hatalı tescil" itirazı kabul edilse de, nihai karar belediye lehine çıkmıştır. Köylüler, dedelerinden kalan, kendi paralarıyla satın aldıkları bu arazilerin ellerinden alınmasına karşı hukuk mücadelesi başlatmışlardır.

Köy sakinleri, söz konusu arazilerin bir bölümünün sanayi bölgesi ve uydu kent projelerine tahsis edildiğini, 150 dönümünün sanayiye hibe edildiğini, 150 dönümünün de EMİRKOOP eliyle satıldığını belirtmektedir. Bugün köy halkı, "tarım yapamaz hale gelirsek köyümüz ölür" diyerek, yaşam alanlarını ve üretim hakkını savunmaktadır. Bu örnek, Türkiye'nin dört bir yanında benzer şekilde mağduriyet yaşayan yüzlerce köyün durumunu özetlemektedir.

Bu Kanun Teklifi ile 6360 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen köylerden; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Ek 3'üncü maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan ilgili yönetmelik hükümleri kapsamında, sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak "kırsal mahalle" niteliği taşıdığı tespit edilenler, herhangi bir başka idari işleme gerek kalmaksızın, köy tüzel kişiliğini yeniden kazanmış sayılacaktır. Köy tüzel kişiliğinin kaldırılması nedeniyle ilçe belediyelerine veya diğer kamu idarelerine devredilmiş bulunan taşınır ve taşınmaz mallar, haklar, alacaklar, köy tüzel kişiliğine devrolunacak ve köy tüzel kişiliği adına tescil edilecek, yerinden yönetim, sosyal adalet ve üretim hakkı ilkeleri doğrultusunda, kırsalın yeniden ayağa kalkmasının yasal zeminini oluşturacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 - Bu madde ile, 6360 sayılı Kanun uyarınca tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen ve fiilen kırsal yerleşim özelliğini sürdüren köylerin, yerinden yönetim ilkesinin güçlendirilmesi, kırsal yerleşimlerin idari ve hukuki yapılarının korunması ve köy ortak malları üzerindeki mülkiyet ve tasarruf yetkisinin asıl sahiplerine iade edilmesi amacıyla, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Ek 3'üncü maddesi kapsamında kırsal mahalle niteliği taşıdığı tespit edilenlerin köy tüzel kişiliğinin yeniden ihya edilmesi; bu süreçte devredilmiş bulunan taşınır ve taşınmaz mallar ile hak ve alacakların köy tüzel kişiliğine iade edilmesi ve uygulamaya ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi ise uygulamada birlik ve idari koordinasyonu sağlayacaktır. Bu suretle, kırsal mahallelerin yeniden köy statüsüne dönüştürülmesine ilişkin süreçlerin idari çerçevesi açık hale getirilerek, ülke genelinde eşgüdümlü bir uygulama tesis edilecektir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

6360 SAYILI KANUNLA KALDIRILAN KÖY TÜZEL KİŞİLİKLERİNİN YENİDEN İHYASI VE MAL VARLIKLARININ İADESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1– 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen köylerden; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun Ek 3'üncü maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan ilgili yönetmelik hükümleri kapsamında, sosyo-ekonomik durumu, şehir merkezine uzaklığı, belediye hizmetlerine erişebilirliği, mevcut yapılaşma durumu ve benzeri hususlar dikkate alınarak "kırsal mahalle" niteliği taşıdığı tespit edilenler, herhangi bir başka idari işleme gerek kalmaksızın, köy tüzel kişiliğini yeniden kazanmış sayılır. Köy tüzel kişiliğinin kaldırılması nedeniyle ilçe belediyelerine veya diğer kamu idarelerine devredilmiş bulunan taşınır ve taşınmaz mallar, haklar, alacaklar, köy tüzel kişiliğine devrolunur ve köy tüzel kişiliği adına tescil olunur. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 2– Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3– Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanlığı yürütür.

